

הערנת האקטואר את זכויות העובדים

[דוח נגיש](#)

בנפִיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפִיט בע"מ מקבוצת הפניקס

12 במרץ 2023

לכבוד:

מר יוסי ברסי

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

חוות דעת מומחה על עתודות אקטואריות בגין זכויות עובדים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ

מטרת הערכה

נתבקשתי ע"י "בנק דיסקונט לישראל בע"מ" (להלן - "הבנק") להעריך את ההתחייבויות האקטואריות שלו בגין זכויות עובדים ל: פיצויי פיטורין ופרישה, פנסיה מוקדמת ואנונה לעובדים ובגין הטבות שונות לגמלאים למועד החישוב 31.12.2022 (להלן - ההתחייבויות), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

זהות האקטואר

הנני מצהיר שעבודתי נעשתה באופן בלתי תלוי וכי אין לי קשרים עסקיים עם הבנק, אינני בעל עניין בבנק ואינני עובד בנק. לא היו כל התניות לגבי שכר הטרחה שמשולם לי בגין מתן חוות דעת זו. לא קיבלתי כל שיפוי מהבנק בגין מתן חוות דעת זו. הבנק מינה אותי להיות אקטואר מטעמו ביום 31 בדצמבר 2009. כמו כן מונית על ידי בנק "מרכנתיל דיסקונט בע"מ" החל מיום 30 ביוני 2011 להיות אקטואר.

הריני לציין בזאת כי החל מיום 30 בספטמבר 2014 ועד 31 במרס 2015 (עבור הבנק בלבד) ומיום 30 בספטמבר 2016 ועד ליום 27 במרס 2017 (עבור הבנק ומרכנתיל דיסקונט, להלן: "הבנקים") ומיום 30 בספטמבר 2017 עד 31 בינואר 2018 (עבור הבנק בלבד) והחל מיום 1 באוקטובר 2018 עד 31 בינואר 2019, והחל מיום 1 בספטמבר 2020 עד 31 בינואר 2021, התקיימו בין בנפִיט לבין הבנקים קשרים עסקיים שמהותם ליווי תכנית הפרישה וייעוץ לעובדי הבנקים החפצים בכך.

הנני להצהיר כי לא מתקיימת תלות ביני לבין בנק דיסקונט וחברות הבת שלו, כמשמעות המונח תלות בעמדה משפטית 105-30 בדבר "גילוי על קיומה של תלות בין מערך שווי לבין התאגיד וגילוי בנוגע למערך שווי שהערותיו מהותיות מאוד לתאגיד", שפרסמה רשות ניירות ערך בחודש יולי 2015.

ידוע לי ומוסכם עלי, כי הבנק יעשה שימוש בהערכה האקטוארית לצורך חישוב העתודות הנדרשות וההצגה בדוחות הכספיים ו/או לצירוף ההערכה לדוחות הכספיים ו/או להעמדתה לעיון הציבור.

ואלה פרטי השכלתי:

MA באקטואריה (2008), אוניברסיטת חיפה.

BA בסטטיסטיקה (1993), אוניברסיטת חיפה.

חבר מלא באגודת האקטוארים הישראלית F.I.L.A.A.

בנפֿיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפֿיט בע"מ מקבוצת הפניקס

ואלה פרטי נסיוני:

אקטואר של חברת בנפֿיט משנת 1996 ובמסגרת זו משמש כאקטואר לארגונים הדומים בהיקפם לזה שבנשוא הערכתי.

מרצה בלימודי אקטואריה באוניברסיטת חיפה משנת 1992

היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההתחייבויות של הבנק, הסתמכתי על נתונים אשר נשלחו לי ע"י הבנק. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבויות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוואתי את נתוני השנה אליה מתייחס הדוח לנתוני שנים קודמות. וכן השוואתי את נתוני ההערכה לניתוחי הרגישות שנכללו בהערכתי האקטוארית למועד חישוב 31/12/21 ולתקופות הביניים של שנת 2022, בהתאמות המתחייבות.
2. במידת הצורך הסתמכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת נתונים אלה והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבויות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן.

חוות הדעת

4. הערכתי את ההתחייבויות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.
5. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בסעיף 1 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורכי הערכתי.
6. ההנחות והשיטות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות וכללים המפורטים להלן.
7. ההתחייבויות המפורטות בדין וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי התחייבויות הבנק בגין פיצויים ומענקים לגמלאים.

אייל בוכבינדר

בנפיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס

כללי

1. התבקשנו להעריך את העתודות שבנק דיסקונט אמור להחזיק בגין פיצויי פיטורין וכן את העתודות בגין פנסיה מוקדמת, אגונה והטבות שונות לגמלאים.
החישובים בוצעו למועד: 31.12.2022 בריבית אג"ח קונצרני בדירוג גבוה שנקבע ע"פ אג"ח ממשלתי צמוד מדד בתוספת מרווח 0.77%. עבור החבויות לפיצויים בוצעו החישובים על פי עקום ריבית בתוספת מרווח 0.77%.
2. הנחיית המפקח על הבנקים קובעת כי יש להתחשב בפרישות עובדים בתנאים מועדפים בעת חישוב העתודות כך שקביעת העתודה לפיצויי פיטורין תעשה לפי הגבוה מבין חישוב פיצויי הפיטורין לפי השיטה הקיימת (שכר כפול משכורת אחרונה) לבין חישוב אקטוארי האומד את שיעורי העובדים שיפרשו בתנאים מועדפים ואת היקף ההטבות שישולם לעובד במועד הפרישה. יישום ההוראה נדרש בדוחות הכספיים מיום 30 ביוני 2011.
3. בעקבות פרסום טבלאות תמותה חדשות, עודכנו הלוחות האקטואריים על בסיס לוחות התמותה שהתפרסמו ע"י משרד האוצר לאחרונה.
4. בהמשך לאמור לעיל הוחלט שההנחות המרכזיות שיעמדו בבסיס החישוב האקטוארי הן:
  - 4.1. גיל מינימלי לפרישה בתנאים מועדפים - גיל 45 (חלף 50, עובדים קבועים)
  - 4.2. עזיבות ע"פ וקטור עזיבות ע"פ מחקר שבוצע ב 2020

בנפיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס

א. העתודה להוצאות גמלאים

1.1 מתודולוגיה

- 1.1 גמלאי בנק דיסקונט זכאים להטבות שונות הכוללות ביטוח בריאות, ביטוח משלים, תרופות, עיתון ושי לחגים. נתבקשנו לחשב את העתודה המתחייבת מכך כדי לשקף את ההוצאה הצפויה עבור גמלאי הבנק, וכמו כן את העובדים שיהפכו בעתיד לגמלאים.
- 1.2 העתודה מחושבת על בסיס מצבת כ"א ונתונים אישיים שהומצאו על ידי הבנק ובהתאם להסברים שקיבלנו אודות הסדרי הפרישה בבנק וע"פ הנחות יסוד שסוכמו מראש.
- 1.3 זכאות לתנאי גמלאי מתגבשת בשני התנאים המצטברים הבאים: גיל 50 ומעלה + 25 שנות עבודה ומעלה.
- 1.4 תנאי הגמלאי עוברים בחלק מההטבות לבן/בת הזוג עם מות הזכאי.
- 1.5 החישוב נעשה בנפרד עבור שש קבוצות אוכלוסיה שונות: קבוצת העובדים הפעילים ו-5 קבוצות של גמלאים: ותיקים, צעירים, חדשים, דור ב' ובדמ"ש. קבוצת המצטרפים החדשים מקבלת חלק מההטבות רק מיום הגיעה לגיל 67 ולא מיום פרישתה בפועל.
- 1.6 חישוב העתודה נעשה בהנחה שהעתודה אמורה להיות וודאית (החל מגיל 50 או הגיל בו מגיע העובד ל-25 שנות וותק, המאוחר מביניהם) ולכן יש להחזיק את מלוא הסכום.

2.2 הנחות כלכליות

2.1 התחשיב מניח ריבית התואמת את תקופת המח"מ כדלקמן:

סוג גמלאי	מח"מ	שיעור ריבית אג"ח בתוספת מרווח בינלאומי
גמלאים ותיקים	6.13	1.61%
גמלאים חדשים	8.09	1.63%
גמלאים צעירים	11.29	1.69%
גמלאים דור ב'	11.75	1.70%
גמלאי בדמ"ש	10.43	1.67%
עובדים פעילים	טווח ארוך	1.88%

3.3 הנחות דמוגרפיות

- 3.1 מקדמים אקטוארים מבוססים על לוחות תמותה מעודכנים שפורסמו ע"י משרד האוצר ונמצא בשימוש בקרנות הפנסיה בישראל. תמותה ונכות הוכללו באמידת שיעורי העזיבה במהלך שנות העבודה עד פרישה.
- 3.2 תאריך הפרישה הינו היום בו מגיע העובד/ת לגיל 67 בדיוק.

בנפיט BENEFIT

**המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס**

3.3 הונח שעובד שהיום אינו נשוי יישאר גם בעתיד לא נשוי, ועובד נשוי יישאר בעתיד נשוי.

4. סטטיסטיקה דמוגרפית- קב' הגמלאים

גמלאי בדמ"ש		גמלאים דור ב'		גמלאים צעירים		גמלאים חדשים		גמלאים ותיקים		31.12.2022
נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	
18	11	12	8	1,804	1,140	287	222	144	157	מס' גמלאים
21	0	2	1	144	65	75	18	232	10	מס' בני זוג גמלאים

סטטיסטיקה דמוגרפית- קב' הפעילים

31.12.2022		
נקבה	זכר	
1,722	1,047	מס' עובדים

5. תוצאות החישוב

עלות אקטוארית כולל מיסי מעסיק וכולל גילום	עלות אקטוארית ללא מיסי מעסיק וללא גילום	31.12.2022 במיליוני ש"ח
128.5	105.4	עובדים פעילים
48.4	42.2	גמלאים ותיקים
41.6	36.2	גמלאים חדשים
227.2	184.2	גמלאים צעירים
0.7	0.6	גמלאים דור ב'
3.0	2.4	גמלאי בדמ"ש
449.4	371.0	סה"כ

- * כל ההוצאות מגולמות למעט "החזר הוצאות".
- * שיעור הגילום שנלקח בחשבון: 0% בקבוצת הגמלאים הוותיקים והחדשים ו- 7.5% ביתר קבוצות.
- * שיעור מיסי מעסיק שנלקח בחשבון: 14.75%.
- * תוחלת חיים נותרת ממוצעת (כולל בני זוג) - 22.7 שנים.
- * עבור עובדים פעילים הונח ש- 70% יבחרו בהיוון - קבלת סכום חד פעמי במועד הפרישה חלף תשלומים לאורך חייהם. ההיוון אינו כולל הטבות בגין החזר תרופות ושי לחגים (בשונה ממה שהנחנו עד כה - 100%)
- * שיעור מס שכר למהוונים: 17%.

בנפיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס

ב6. ניתוחי רגישות – עבור קבוצת העובדים הפעילים 31.12.2022

עלות אקטוארית ללא מיסי מעסיק וגילום במיליוני ש"ח	
107.6	ירידה של 0.1% בריבית ההיוון

- עבור ריביות שונות השינוי ליניארי מול שינוי של 0.1%.

ב. עתודה לפנסיה מוקדמת ולאנונה

ב1. מתודולוגיה

1.1 במהלך 2012 פרשה קבוצת עובדים מהבנק אשר בחרה במסלול פנסיה מוקדמת.

לקבוצה זו הוצעו מס' חלופות לבחירה:

* פנסיה לפורש בלבד.

* פנסיה לפורש בלבד כולל תקופת הבטחה שונות (תקופת ההבטחה נקבעה ע"פ גיל הפורש).

* פנסיה לפורש ולבן זוגו (100%) עד מותו של האחרון מביניהם.

* פנסיה לפורש ולבן זוגו (100%) עד מותו של האחרון מביניהם כולל תקופת הבטחה שונות.

בכל אחת מהחלופות, הפנסיה תשולם ע"י הבנק עד גיל 85 של הפורש, במידה והפורש נפטר לפני גיל 85 ובחר מסלול כולל שארים ובן זוגו עדיין בחיים וצעיר מגיל 85 ימשיך הבנק לשלם עד הגיע בן הזוג לגיל 85, לאחר מכן תשלם חברת הביטוח הראל.

1.2 במהלך 2016 ו 2018 פרשה קבוצת עובדים מהבנק אשר חלקם בחרו במסלול

פנסיה מוקדמת.

לקבוצה זו הוצעו מס' חלופות לבחירה:

* פנסיה לפורש בלבד.

* פנסיה לפורש בלבד כולל תקופת הבטחה שונות (תקופת ההבטחה נקבעה ע"פ גיל הפורש).

* פנסיה לפורש ולבן זוגו (100% או 60%) עד מותו של האחרון מביניהם.

* פנסיה לפורש ולבן זוגו (100% או 60%) עד מותו של האחרון מביניהם כולל תקופת הבטחה שונות.

בכל אחת מהחלופות, הפנסיה תשולם ע"י הבנק עד גיל 60 של הפורש, לאחר מכן תשלם חברת הביטוח הראל.

1.3 בנוסף, קיימת קבוצת עובדים שזכאים לאנונה על חשבון הבנק, לתקופה מוגבלת וידועה

מראש.

בנפיט BENEFIT

**המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס**

1.4 הפנסיות המשולמות ע"י הבנק צמודות למדד.

1.5 העתודה חושבה באופן פרטני לכל פורש .

ב2. הנחות כלכליות

2.1 התחשיב מניח ריבית התואמת את תקופת המח"מ כדלקמן:

שיעור ריבית כולל מרווח סיכון	מח"מ	סוג הקצבה	
1.62%	7.12	פורשי 2012	
1.88%	טווח ארוך	עבור החבות שמושלמת עד גיל 60	פורשי 2016
3.65%		עבור חבות לאחר גיל 60	
1.88%	טווח ארוך	עבור החבות שמושלמת עד גיל 60	פורשי 2018
3.65%		עבור חבות לאחר גיל 60	
1.62%	3.66	אנונה	

2.2 המקדמים האקטוארים לקוחים מתוך טבלאות "פ1" ו "פ3" שפרסם משרד האוצר במרץ 2013 ואשר נמצאות בשימוש ע"י קרנות הפנסיה בישראל. הטבלאות מותאמות ל-100% עובדי צווארון לבן .

ב3. סטטיסטיקה דמוגרפית

פנסיה מוקדמת:

קבוצה	מס' נשים	מס' גברים	מס' הפורשים שבחרו פנסיה לבן/בת זוג	מס' הפורשים שבחרו פנסיה כולל תקופת הבטחה
פורשי 2012	84	37	57	113
פורשי 2016	3	1	2	4
פורשי 2018	2	0	1	2

בנפיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס

אנונה:

תקופת תשלום ממוצעת	סה"כ מקבלי אנונה
7.3	29

ב. תוצאות החישוב -

להלן התוצאות עבור 31.12.2022:

קבוצה	סה"כ פורשים	סה"כ התחייבות בש"ח	סה"כ תגמולים מרותקים	תקופת שירות נותרת
פורשי 2012	121	136,031,395	-	14.2
פורשי 2016	4	8,817,117	2,095,756	
פורשי 2018	2	1,975,462	816,695	
אנונה	29	24,080,189		7.7

* לא כולל התחייבות בגין עובדת המחושבת בנפרד בסך 7,052 אלפי ש"ח.

ג. העתודה לפיצויים

ג.1 מתודולוגיה

- 1.1 העתודה חושבה באופן פרטני לכל עובד ועובד ומביאה בחשבון את אחוז המשרה.
- 1.2 אחוז הפיצויים המוגדלים נקבע ע"פ הנחיות הבנק.
- 1.3 אוכלוסיית הבנק מתחלקת ל-5 קב':
  - עובדים בהסכם קיבוצי דור א'- (מעמד 1 ו 2) - עליהם חל סעיף 14 חלקי החל מ 1/2008 ע"פ צו הרחבה.
  - חברי הנהלה ויו"ר וחוזים אישיים (מעמד 10 ו 11) - עליהם לא חל סעיף 14. עובדים במעמד 11 החל מסוף 2011 יחול עליהם סעיף 14 מלא פרט לתקופה לפני 01/2008 אם קיימת. עבור קב' זו התבקשנו להניח שלא יהיו זכאים לפיצויים מוגדלים.
  - עובדים ארעיים (מעמד 3 ו 13) - עליהם חל סעיף 14 מלא החל מ 1/2008. עבור מעמד 3 (ארעי שעתו) לא מוחזקת עתודה לפיצויים מוגדלים. עבור מעמד 13 (ארעי חודשי) מוחזקת עתודה לפיצויים מוגדלים.
  - עובדים ארעיים (מעמד 16 ו-17) - עליהם חל סעיף 14 מלא. עבור מעמד 16 (ארעי שעתו יציג) לא מוחזקת עתודה לפיצויים מוגדלים. עבור מעמד 17 (ארעי חודשי יציג) מוחזקת עתודה לפיצויים מוגדלים.
  - עובדים דור ב' (מעמד 14 ו 15) - עליהם חל סעיף 14 מלא פרט לתקופה לפני 1/2008 אם קיימת.
  - בהתאם להסכם קיבוצי מ 06/2011 כל העובדים החדשים שיקלטו מ 06/2012 יכול עליהם סעיף 14 מלא.

בנפיט BENEFIT

**המומחים להטבות לעובדים
בנפיט בע"מ מקבוצת הפניקס**

ג2. הנחות כלכליות

2.1 התחשיב מניח ריבית היוון בהתאם לעקום ריביות ע"פ ציטוט שערי ריבית, לעקום הריבית התווסף מרווח סיכון בינלאומי בשיעור 0.77% כתוספת קבועה לאורך כל העקום.

2.2 גידולי השכר שהתבקשו להניח הם כדלקמן:

בשנים 2023-2024 - עבור הפקידים 0.7% בתחילת כל שנה ו 1,350 ₪ בממוצע ביולי 2023

עבור המנהלים הונח שיעור עליית שכר שנתי בשיעור 3.1% כל שנה ביולי, ובנוסף

0.7% תוספת וותק.

בשנים 2025 ואילך הונח שיעור עליית שכר ריאלית בשיעור 1.8% (4.5% נומינאלי בניכוי

2.7% אינפלציה צפויה).

ג3. הנחות דמוגרפיות

3.1 הונח שמועד הפרישה של כל העובדים, נשים כגברים, הוא 67.

3.2 תמותה ונכות הוכללו יחד עם אמידת שיעורי עזיבות.

ג4. סטטיסטיקה דמוגרפית

מעמד 16/17	מעמד 14/15	מעמד 3/13	מעמד 1/2	מעמד 11/10	31.12.2022
1,054	972	621	1,797	229	כמות עובדים

ג5. תוצאות החישוב - עתודה לפיצויים במיליוני ש"ח

תקופת שירות נותרת	ריבית היוון	התחייבות לפיצויים ברוטו	
11.9	עקום ריבית	1,593	31.12.2022

ג6. ניתוח רגישות

ניתוח הרגישות נבדק עבור 31.12.2022

התחייבות לפיצויים ברוטו (במיליוני ₪)	פרמטר
1,648	עלייה של 10% בשיעור הפיצויים המשולמים
1,607	ירידה בריבית היוון של 0.1%
1,475	גידול שכר 1% -
1,727	גידול שכר 1% +
1,675	גידול שיעור עזיבות 1% +

● עבור ריביות שונות השינוי ליניארי מול שינוי של 0.1%.

בנפֿיט BENEFIT

המומחים להטבות לעובדים
בנפֿיט בע"מ מקבוצת הפניקס

ד. העתודה לשעון

- עבור עובדים בהסכם קיבוצי דור א' (מעמד 1 ו-2) ועובדים בהסכם קיבוצי דור ב' (מעמד 14 ו-15) קיימת מחויבות בגין שעון לאחר 25 שנות וותק. תאריך הזכאות התקבל ע"י הבנק. הונח שעלות השעון לבנק הינה 3,500 ₪. ההטבה צמודה למדד.
- התחשיב מניח ריבית היוון ע"פ ציטוט עקום של שערי ריבית.
- תוצאת החישוב במיליוני ₪ ל 31.12.22: 3.5.

ה. העתודה לתשלומי אוניברסיטה

- פורשים שילדיהם לומדים באוניברסיטה או יתחילו ללמוד באוניברסיטה בשנה העוקבת את תאריך פרישתם המוקדמת, יהיו זכאים לתשלום אוניברסיטה.
- גובה תשלום ממוצע לפורש מוקדם בגין הטבה זו הינו 10,000 ₪. ההטבה צמודה למדד.
- התחשיב מניח ריבית היוון ע"פ ציטוט עקום של שערי ריבית.
- תוצאת החישוב במיליוני ₪ ל 31.12.22: 3.7.

ו. יישום הנחיית הרשות בדבר שוק עמוק

לבקשת הבנק ביצענו גם את התחשיב בדבר סכום העתודה האקטוארית לפיצויים שהיה נדרש אילו שיעור ההיוון היה נקבע בהתאם להנחיית רשות ניירות הערך בדבר שוק עמוק. בהתאם לכך סכום העתודה לפיצויים המחושב על פי עקום קונצרני שווי שוק עמוק, היה מסתכם בסך של 1,473 מיליון ש"ח. זאת, לעומת סכום העתודה כפי שחישבתי לעיל.